

Sygn. akt II Ca 1196/18

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Izabella Stawicka
Sędziowie:	SO Paweł Szewczyk SO Anna Nowak (sprawozdawca)

Protokolant: sekr. sądowy Dominik Kulesza

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2018 r. w Krakowie

na rozprawie sprawę sprawę

z wniosku L. S., P. T. i E. K.

o unieważnienie aktu urodzenia i sporządzenie nowego

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie

z dnia 20 marca 2018r., sygnatura akt VI Ns 1/18/S

postanawia:

1. uchylić zaskarżone postanowienie w części dotyczącej żądania sporządzenia nowego aktu urodzenia E. K. i w tym zakresie sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie – sądowi opiekuńczemu do ponownego rozpoznania;
2. oddalić apelację w pozostałej części.

SSO Anna Nowak SSO Izabella Stawicka SSO Paweł Szewczyk

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 7 listopada 2018r.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd oddalił wniosek o unieważnienie aktu urodzenia małoletniego E. K. ur. (...) PESEL (...) nr (...) oraz o wydanie postanowienia o sporządzeniu nowego aktu urodzenia małoletniego E. K. z wpisaniem nazwiska T. oraz wpisaniem ojca w osobie P. T..

Za niesporne w niniejszej sprawie Sąd I instancji uznał wszystkie okoliczności faktyczne stanowiące podstawę rozstrzygnięcia.

Wyrokiem z dnia 22 lutego 2016 roku Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział XI Cywilny – Rodzinny w sprawie pod sygn. akt XI C 3429/15 orzekł rozwód małżeństwa zawartego w dniu 8 lipca 2006 roku pomiędzy G. K. a L. K. bez orzekania o winie. Wyrok uprawomocnił się z dniem 15 marca 2016 roku.

W dniu (...) urodził się E., dla którego został sporządzony w dniu 1 grudnia 2016 roku akt urodzenia o nr (...), gdzie jako nazwisko małoletniego wpisano K., a jako ojca wpisano G. K..

Wyrokiem z dnia 26 września 2017 roku w sprawie o sygn. akt IV RC 450/17 Sąd Rejonowy w Sosnowcu IV Wydział Rodzinny i Nieletnich ustalił, że G. K. nie jest ojcem małoletniego E. K. ur. (...) w K. nr aktu urodzenia (...)syna L. S.. Wyrok uprawomocnił się z dniem 20.10.2017 roku.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd I instancji uznał, iż wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Sąd I instancji powołał się na brzmienie art. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 roku prawo o aktach stanu cywilnego (t.j.Dz.U.2016.12.19), zgodnie z którym akty stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych, ich niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w postępowaniu sądowym. W dalszej części uzasadnienia powołał treść art. 39 w/w ustawy, który stanowi, iż akt stanu cywilnego podlega unieważnieniu tylko wtedy, gdy stwierdza niezgodnie z prawdą zdarzenie podstawowe kreujące stan cywilny i powodujące sporządzenie aktu (urodzenie, zgon lub zawarcie małżeństwa).

Zdarzeniami niezgodnymi z prawdą, w rozumieniu analizowanego przepisu, odnoszącymi się do urodzenia, małżeństwa i zgonu, podlegającym rejestracji stanu cywilnego, są w ocenie Sądu Rejonowego sytuacje, gdy sporządzono akt urodzenia dla dziecka, które się nie urodziło, akt małżeństwa, chociaż nie zostało ono zawarte, akt zgonu osoby, która żyje. Unieważnieniu podlega również akt stwierdzający zdarzenie, dla którego nie jest wymagana forma aktu stanu cywilnego określonego rodzaju. Podstawą do unieważnienia aktu w trybie art. 39 ust. 1 p.a.s.c. jest również wystąpienie m.in. następujących sytuacji: sporządzenie aktu małżeństwa przez osobę nieuprawnioną, sporządzenie aktu dla zdarzenia, które nie może być przedmiotem rejestracji stanu cywilnego, niezachowanie właściwości miejscowej, wpisanie do polskich ksiąg dokumentu zagranicznego, który nie jest aktem stanu cywilnego.

Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd I instancji wskazał, iż pozostałe wypadki pierwotnej niezgodności aktu z rzeczywistością, dotyczące innych zdarzeń mających wpływ na stan cywilny, nie stanowią podstawy unieważnienia, lecz mogą być przedmiotem sprostowania aktu w myśl art. 35 prawa o a.s.c.

W konsekwencji Sąd I instancji doszedł do przekonania, że w przedmiotowej sprawie nie zachodził przypadek umożliwiający unieważnienie aktu poświadczającego stan urodzenia i wydanie nowego, ponieważ został on sporządzony przez uprawniony organ i potwierdzał fakt urodzenia dziecka, który podlega ujawnieniu w księgach stanu cywilnego oraz stwierdza zdarzenie zgodnie z prawdą, tj. urodzenie dziecka płci męskiej. W ocenie Sądu Rejonowego, poza kognicją sądu w postępowaniu o unieważnienie aktu urodzenia jest kwestia uznania dziecka. W związku z powyższym wniosek w tym zakresie został przekazany wg właściwości do wydziału rodzinnego.

O kosztach Sąd I instancji orzekł na zasadzie art. 520 k.p.c.

Od powyższego postanowienia apelację wnieśli wnioskodawcy, zaskarżając je w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego tj. art. 39 i 67 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego poprzez ich błędną wykładnię, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie i niezasadne oddalenie wniosku.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów wnioskodawcy wnieśli o:

a) zawieszenie niniejszego postępowania na zasadzie art. 177 §1 pkt 1 w zw. z art. 13 §2 k.p.c. do czasu zakończenia wyłączzonego postępowania o uznanie ojcostwa małoletniego E. K..

b) zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez unieważnienie aktu urodzenia małoletniego E. K. ur. (...) PESEL (...) nr (...) oraz postanowienie o sporządzeniu nowego aktu urodzenia małoletniego E. K. ur. (...) PESEL (...) z wpisaniem nazwiska T. oraz wpisaniem ojca w osobie P. T..

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazali, że orzeczenie jest wadliwe i zasługuje na zmianę z przyczyn leżących po stronie sądu opiekuńczego, który niezasadnie przekazał sprawę do wydziału cywilnego. Rozpoznanie apelacji uznał jednak za zasadne z powołaniem na art. 67 ustawy o aktach stanu cywilnego. Skarżący wskazuje, że żądanie wniosku jest zasadne tylko i wyłącznie w razie łącznego rozpoznawania w zakresie uznania ojcostwa, unieważnienia dotychczasowego aktu urodzenia i postanowienie o sporządzeniu nowego. Sporządzenie nowego aktu urodzenia jest możliwe dopiero po obaleniu domniemania ojcostwa. Dopiero po uprawomocnieniu się orzeczenia zaprzeczającego ojcostwo stało się możliwym uznanie ojcostwa oraz unieważnienie starego oraz sporządzenie nowego aktu urodzenia małoletniego. W ocenie skarżących Sąd opiekuńczy błędnie zidentyfikował roszczenie przekazując wnioski do wydziału cywilnego. Również błędnie postąpił Sąd cywilny wyłączając uznanie ojcostwa do rozpoznania przez sąd opiekuńczy, pozostawiając do rozstrzygnięcia kwestię unieważnienia aktu stanu cywilnego i sporządzenia nowego. Ponadto, skarżący wskazali, że Sąd w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia nie odniósł się do powoływanej przez nich podstawy prawnej z art. 67 ustawy o aktach stanu cywilnego, która powinna być rozpatrywana łącznie z art. 39 ww. ustawy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zarzuty apelacji odnośnie istnienia podstaw do unieważnienia aktu urodzenia w nin. sprawie są niezasadne.

Zgodnie z art. 39 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego informacje o jednostce

orzeczenia sądów

unieważnienia aktu stanu cywilnego lub dołączonej do niego wzmianki dodatkowej dokonuje sąd w postępowaniu nieprocesowym, na wniosek osoby zainteresowanej, prokuratora lub kierownika urzędu stanu cywilnego, jeżeli akt ten lub wzmianka stwierdzają zdarzenie niezgodne ze stanem faktycznym lub stwierdzono uchybienia, które zmniejszają jego moc dowodową. Natomiast zgodnie z usta. 2 art.39 cyt. ustawy jeżeli sąd unieważnił akt stanu cywilnego z przyczyn, o których mowa w ust. 1, może on postanowić o sporządzeniu nowego aktu stanu cywilnego. Należy przyjąć, że posługując się w/w terminem "zdarzenie", ustawodawca odniósł się wyłącznie do zdarzeń podstawowych, tzn. takich, które spowodowały sporządzenie aktu stanu cywilnego, a będąc nieprawdziwymi wywołują konieczność jego unieważnienia. Typowym przykładem aktu stanu cywilnego stwierdzającego zdarzenie niezgodne z prawdą i przez to podlegającego unieważnieniu jest akt urodzenia dziecka, które w ogóle nie przyszło na świat względnie akt zgonu osoby żyjącej. Następstwem tego zapatrywania musi być stwierdzenie, że inne przypadki niezgodności aktu z rzeczywistością - chodzi, rzecz jasna, o niezgodność pierwotną, występującą już w dacie sporządzenia aktu - związane ze zdarzeniami mającymi wpływ na stan cywilny osób i dotyczące w istocie tylko elementów aktu (np. miejsce lub data zdarzenia, dane o rodzicach osoby, nazwisko, płeć itp.) mogą być jedynie przedmiotem sprostowania (tak SN w postanowieniu z dnia 26 marca 1992r, I CRN 20/92 i z dnia 27 listopada 2017 roku, IV CSK 287/07). Skoro akt urodzenia małoletniego nie może być unieważniony to i nie można postanowić o sporządzeniu nowego aktu stanu cywilnego w miejsce unieważnionego.

Apelacja podlegała zaś uwzględnieniu odnośnie drugiego z sformułowanych żądań, a to mianowicie wniosku o wydanie postanowienia o sporządzeniu nowego aktu urodzenia ale na warunkach określonych art.67 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego. Sąd Rejonowy w tej części nie rozpoznał istoty sprawy albowiem w żaden sposób nie wskazał w uzasadnieniu z jakich przyczyn wnioski o wydanie postanowienia oddalił. Przy ponownym rozpoznaniu sąd rodzinny rozważy, czy zachodzą przesłanki do wydania postanowienia o sporządzeniu nowego aktu urodzenia, a to zgodnie z art.67 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art.385 k.p.c. w zw. z art.13§2 k.p.c. oddalono apelację odnośnie żądania unieważnienia aktu urodzenia, a w pozostałej części orzeczenie uchylono przekazując sprawę do ponownego rozpoznania na podstawie art.386§4 k.p.c. w zw. z art.13§2 k.p.c.

SSO Anna Nowak SSO Izabella Stawicka SSO Paweł Szewczyk